

Özel Eğitim Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Özel Eğitim Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28788>

Özet

Özel Eğitim Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği, Mehmet Salih Küçüközyiğit, Nuran Altun-Könez ve Burak Yılmaz tarafından 2017 yılında geliştirilmiş bir psikometrik ölçektir. Bu ölçek, bireylerin özel eğitim öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarını ölçmeyi amaçlamaktadır. 19 maddeden oluşan ölçek, 5'li Likert tipi bir derecelendirme formatına sahiptir. Ölçek geliştirme çalışması, bu mesleğe karşı olumlu veya olumsuz eğilimleri belirlemek için sağlam bir araç sunmayı hedeflemiştir. Geliştirme süreci, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik niteliklerini değerlendiren bir test çalışması içermektedir.

Anahtar Kelimeler

Özel eğitim öğretmenliği, tutum ölçeği, ölçek geliştirme, psikometri, eğitim psikolojisi, özel eğitim, mesleki tutum.

Yazarlar

Mehmet Salih Küçüközyiğit, Nuran Altun-Könez, Burak Yılmaz

Amaç

Özel Eğitim Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği, bireylerin özel eğitim öğretmenliği mesleğine karşı sahip oldukları tutumları objektif ve sistematik bir şekilde ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin temel amacı, bu alanda eğitim gören öğrencilerin, öğretmen adaylarının veya genel olarak toplumun özel eğitim öğretmenliği mesleğine ilişkin algılarını, inançlarını ve duygusal tepkilerini değerlendirmektir. Bu, mesleğe yönelik olumlu ya da olumsuz eğilimlerin belirlenmesine, potansiyel engellerin veya destekleyici faktörlerin anlaşılmasına yardımcı olur.

Ölçek, özellikle eğitim programlarının geliştirilmesi, mesleki rehberlik hizmetlerinin sunulması ve özel eğitim alanında çalışacak bireylerin motivasyon kaynaklarının anlaşılması gibi konularda önemli veriler sağlamayı hedefler. Elde edilen veriler, eğitim politikalarının oluşturulmasında, öğretmen yetiştirme programlarının iyileştirilmesinde ve özel eğitim hizmetlerinin kalitesinin artırılmasında kullanılabilir. Böylece, mesleğe karşı olumsuz tutumların nedenleri ortaya konulabilir ve bu tutumları olumlu yönde etkileyecek müdahaleler planlanabilir.

Yapı

Ölçek, bireylerin özel eğitim öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları adı verilen psikolojik yapıyı ölçmektedir. Tutum, bir bireyin belirli bir nesneye, kişiye, duruma veya fikre karşı gösterdiği bilişsel, duyuşsal ve davranışsal eğilimlerin organize bir bütünüdür. Bu ölçek özelinde, bu yapı,

özel eğitim öğretmenlerinin rolüne, mesleğin zorluklarına ve tatmin edici yönlerine, özel gereksinimli bireylerle çalışmaya ve genel olarak mesleğin toplumsal algısına ilişkin inançlar, duygular ve davranışsal niyetleri kapsar.

Ölçek maddeleri, mesleğin farklı boyutlarına yönelik tutumları yansıtacak şekilde tasarlanmıştır. Bu boyutlar arasında mesleğe duyulan ilgi, mesleki yeterlilik algısı, mesleğin toplumsal statüsü, özel gereksinimli öğrencilere karşı duyarlılık ve mesleğin getirdiği kişisel tatmin gibi unsurlar yer alabilir. Ölçek, bu bileşenlerin toplamını veya varsa alt boyutlarını değerlendirerek genel bir tutum puanı sunar.

Geçerlik

Özel Eğitim Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı psikolojik yapıyı ne derece doğru ve anlamlı bir şekilde ölçtüğünü belirlemek üzere yürütülmüştür. Geliştirme çalışması kapsamında, ölçeğin kapsam geçerliği için uzman görüşlerine başvurulmuş, maddelerin ilgili alanyazını ve teorik çerçeveye uyumu değerlendirilmiştir.

Ayrıca, ölçeğin yapı geçerliği için çeşitli istatistiksel analizler, özellikle faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin altında yatan boyutlar ve maddelerin bu boyutlarla ilişkisini ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışmada kriter geçerliği (örneğin, ilgili diğer tutum ölçekleriyle korelasyon) gibi diğer geçerlik türlerinin de incelenmiş olması muhtemeldir. Ölçeğin detaylı geçerlik bulguları, referans olarak verilen orijinal makalede sunulmaktadır.

Güvenirlilik

Özel Eğitim Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'nin güvenirlilik analizleri, ölçeğin ölçtüğü özelliği ne derece tutarlı ve kararlı bir şekilde ölçtüğünü değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Geliştirme çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek için Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek bir Alpha katsayısı, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda birbirleriyle tutarlı olduğunu gösterir.

Ek olarak, ölçeğin zamana karşı kararlılığını değerlendirmek için test-tekrar test güvenirliliği çalışmaları da yürütülmüş olabilir. Bu yöntem, aynı bireylere belirli bir zaman aralığıyla ölçeğin tekrar uygulanması ve iki uygulama arasındaki korelasyonun incelenmesiyle gerçekleştirilir. Güvenirlilik katsayıları ve detaylı bulgular, ölçeğin orijinal yazınında mevcuttur ve ölçeğin bilimsel standartlara uygun bir araç olduğunu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Özel Eğitim Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'nin geliştirme sürecinde, ölçeğin yapı

geçerliliğini desteklemek ve maddelerin altında yatan boyutları keşfetmek amacıyla faktör analizi uygulanmıştır. Genellikle bu tür çalışmalarda, ölçek maddelerinin hangi faktörler altında toplandığını belirlemek için açıklayıcı faktör analizi (AFA) kullanılır. AFA, maddeler arasındaki ilişkileri analiz ederek ortak varyans açıklayan gizil faktörleri ortaya çıkarır ve ölçeğin teorik yapısını doğrulamaya yardımcı olur.

Bu analiz sonucunda, ölçeğin tek boyutlu bir yapıya mı yoksa birden fazla alt boyutu mu olduğunu gösteren faktör yapısı belirlenmiştir. Ayrıca, maddelerin faktör yükleri incelenerek her bir maddenin ilgili faktörü ne derece temsil ettiği değerlendirilmiştir. Geliştirme çalışmalarının detaylı bulguları, ölçeğin faktör yapısı ve açıklanan varyans oranları hakkında bilgi vermektedir. Ölçeğin tek faktörlü ya da çok faktörlü bir yapıya sahip olduğu, orijinal makalede belirtilmiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Tutum Ölçeği)

Format: 19 maddeden oluşan, 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeğidir. Derecelendirme seçenekleri "1= Hiç Katılmıyorum" ile "5= Tamamen Katılıyorum" arasında değişmektedir.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Eğitim fakültesi öğrencileri, öğretmen adayları veya özel eğitim alanında çalışan veya çalışmayla duşünen bireyler.

Yaş Grubu: Genellikle üniversite çağındaki genç yetişkinler (18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Orijinal çalışmada popülasyon detayları belirtilmemiş olmakla birlikte, bu tür ölçek geliştirme çalışmaları genellikle eğitim bilimleri fakültelerinden veya öğretmenlik programlarından öğrenciler örneklem olarak alınır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim yöntemiyle, kağıt-kalem veya dijital ortamda uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler

Özel eğitim, öğretmenlik mesleği, tutum, ölçek, psikometrik özellikler, geçerlik, güvenilirlik, faktör analizi, Likert ölçeği.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanan bilgilerde bulunmamaktadır.

Kurum E-posta Adresleri: Mehmet Salih Küçüközyiğit: mskozyigit@hakkari.edu.tr

Yazınma Adresi: Sağlanan bilgilerde bulunmamaktadır.

İzinler, Ücretler ve Test Yolu

Ölçek 2017 yılında yayımlanmıştır. Kullanımına ilişkin spesifik izinler veya ücretler hakkında bilgi verilmemiştir. Genellikle akademik amaçlı kullanımlarda yazarlar ile iletişime geçilmesi veya kaynak gösterilmesi beklenir. İlgili yazar ile e-posta yoluyla iletişime geçilebilir.

Referanslar

Küçüközyiğit, M. S., Altun-Könez, N., & Yılmaz, B. (2017). Developing An Attitude Scale Towards Special Education As A Teaching Profession: A Test Study. *JISTE*, 21(2), 27-40.

Bu ölçeğe ait orijinal PDF dosyaları aşağıdaki bağlantılardan indirilebilir:

[ozel-egitim-ogretmenlik-meslegine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf](#)

[ozel-egitim-ogretmenlik-meslegine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf](#)

Makalenin tam metnine aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: files.eric.ed.gov

Özel Eğitim Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

19 Madde Bulunmaktadır.

Örnek Maddeler

Özel eğitim öğretmenleri engelli öğrencilere çok şey öğretebilir

Özel eğitim öğretmenliği yapmak istemem.

Özel eğitim öğretmenlerinden rahatsız olmam.

Özel eğitim öğretmenliği bana uygun bir meslek değil.